

BLÅ TEST-BALLONG

– KANSKE INFÖR VALÅRET?

INFÖR AVGIFTER TILL HÖGSKOLAN INVESTERA I DIN UTBILDNING, LILLA VÄN

Hotet om arbetslöshet lägger sig som en grå, kall, filt över allt fler ungdomars framtid. Ett sätt att få en meningsfull tillvaro i väntan på jobb eller att i bästa fall öka möjligheterna för att en gång få ett riktigt jobb blir då att försöka med universitetsstudier i någon genre.

Antalet sökande är rekordstort och många försöker förbättra sina möjligheter att få en studieplats genom Högskoleprovet. I år har de som prövar denna möjlighet ökat med hela 40 procent.

Självklart tryter resurserna i den värld där Folkpartiets Jan Björklund regerar. Högskolorna får ingen del av de pengar man avsätter till att försöka bromsa upp de framrusande arbetslöshetssiffrorna. Regeringens arbetslinje visade sig vara en massarbetslöshetslinje och våra offentliga medel sägs inte räcka. Tanken att man exempelvis kan beskatta kapitalinkomster hårdare har aldrig föresvävat Team Reinfeldt...

För nyliberala Dagens Nyheter blir det då naturligt att snabbt skicka upp en mörkblå testballong. Låt oss införa studieavgifter för dem som vill läsa vid någon av våra högskolor menar man. På fullt allvar. På bästa ledarplats:

"I grunden är kunskap ingen bristvara. Den tar inte slut för att fler efterfrågar den. Tvärtom. Samhället blir rikare ju fler som har lusten att ständigt lära sig mer och utveckla sin förmåga.

Utbildningsplatser däremot kan ta slut. Och när fler inrättas kan det visa sig att det ändå råder brist – på resurser för att upprätthålla kvaliteten på utbildningen. Därför borde Sverige på allvar överväga att införa studieavgifter för högskoleutbildning. Risken med avgifter är

att de kan verka mer avskräckande på dem som kommer från hem utan studietradition. För att inte bli en svårforcerad tröskel måste avgifterna därför kunna täckas av studielån. Även ökad skuldsättning skulle kunna vara avskräckande. Men för dem som ser studierna som en investering och förväntar sig god avkastning finns något som är mycket mer skrämmande än en studieavgift: att högskolornas resurser urholkas och att kvaliteten på utbildningen sjunker."

Men vilka kommer att se högskolestudier som en investering om drömmen om ett framtida någorlunda tryggt jobb riskerar att bli en mardröm, där det endast finns kvar skyhöga studielån när man "vaknar" och tvingas att gå utan jobb, trots bra studieresultat?

Naturligtvis inga vanliga killar och tjejer. Det blir i stället ungdomar från välbärgade, rika hem som får en gräddfil till högskolestudier. Mamma och pappa betalar. Det är det som är den verkliga andemeningen med DN:s förslag. Först sänker regeringen skatterna för de rika så att statens finanser går i putten. Sedan blir det prislappar på universitetens utbildningsplatser. Nyliberalismens "Nya, sköna värld" blir verklighet.

Idén om studieavgifter till våra högskolor är avskyvärd.

En gång jobbade jag på ett lyxöst hotell i det rojalistiska Windsor, nordväst om London. Från mitt rum, som jag delade med tre italienska servitörer, kunde man se ut över Themsen mot Etons uråldriga pojkskola, där de första skolböckerna slogs upp redan vid början av 1500-talet. Varje dag såg jag alla dessa pojkar. I sina roddbåtar på floden. På strövtåg längs med älvbrinken. På fritiden i godisaffärerna. För de

mesta bar de då sina Eton-suits. En sorts frack eller pingvinkostym som vi sa.

Ja, vi såg faktiskt unga killar som körde motorcross med dessa svarta stjärtvippor. Den obekväma "suit" som pojkarna tvingades bära var helt enkelt privatskolans statussymbol. Ett varumärke oändligt mycket starkare än de bokstäver som finns på våra dyra märkesjeans. En frack som signalerade att pojkarna var söner till stormrika föräldrar som med DN:s språk förväntade sig "god avkastning" på den investering man gjort genom att betala skolans skyhöga studieavgifter (i dag kostar det omkring 400 000 kronor om året att skicka sin telning till Eton).

Det halvår jag bodde i skuggan av Etons gamla tegelfasader gjorde mig för alltid allergisk mot avgiftsbelagda studier.

Med DN:s förslag skulle det gamla överklassamhällets allra värsta fasoner fortsätta att vinna mark. Skulle det förverkligas med avgifter till åtråvärda platser på universitetet väntar sedan samma nyliberala motreform på våra mest eftersökta gymnasier. Sen kommer frackarna. På Stockholms "fina gymnasier" skulle det vimla av pingvinstjärter från Östermalm, Saltsjöbaden, Lidingö och Djursholm. Kanske med plats också för några med lite glesare fjädrar från Reinfeldts eget Täby...

Bevare oss väl från ett sådant otyg.

Göte Kildén